

Kakor došlo — tako prošlo

(Belokrajinska)

V Gradacu ob Lahinji je v starih časih živel krčmar. Njegova bajta je stala pod gradaško graščino, pokraj zidanega mostu, ki še dandanes veže oba bregova Lahinje.

Tisti krčmar pa je bil velik skopuh in goljuf. Nikoli mu ni bilo zadosti denarja, četudi ga je imel na pretek. Sleherni dan je lakomnost bolj rasla v njem. Pa da bi si čim hitreje primumožil veliko denarja, je pričel goljufati: ponoči je odšel v klet, kjer je imel v sodih vino za goste, in je vlival vodo med vino. Res je sicer, da je imel na ta način pomladi več vina, kakor mu ga je čistega in neshabljenega krstil v njegovi kleti že jeseni sam sveti Martin, ampak zato je bilo tisto vino tudi slabo in vodeno...

Gostje, ki so prihajali ob večerih v njegovo krčmo, so kmalu uganili, da grabežljivi krčmar meša vino z vodo, pa so ga pričeli zbadati:

»Dobremu vinu ni treba kazala — čistemu obrazu malo vode treba!«

Krčmar pa si je mislil: »Vi le govorite, kar hočete.« Glasno pa je svojim nezadovoljnim gostom odgovarjal: »Jezika ne bolijo noge...«

Laž obeduje, a ne večerja! pravi star belokrajinski pregovor.

Zvedel je za goljufije in laži skopuškega krčmarja ob Lahinji sam vrag. Za malo se mu je zdelo, da se prevarant dela pobožnega in da hodi sleherni jutro molit v gradaško grajsko kapelo, zraven pa goste goljufa in jim meša vino z vodo. Zato je nekega dne, ko je bil goljufivi krčmar sam doma, prišantal vrag predenj in zarjul:

»Hej, skopuh, zdaj se me boj! Ti si najbrže misliš: Komur pomaga Bog, temu pomagajo tudi vsi svetniki! In se očitno kažeš ljudem največjega bogomoljca, po tihem pa jih goljufaš, ko jim mešaš vino z vodo. Ampak kdor hoče z grehi služiti meni, naj mi služi očitno in popolnoma. Polovičarstva ne trpim!«

Krčmar se je ustrašil vragovih groženj. Brž je pograbil mošnjo, polno zlatih cvenkov, in jo ucvrl iz bajte naravnost na brod, ki ga je imel priklenjenega ob bregu pod svojo bajto.

Vrag se je pognal za njim. Ker pa je šantal, ga ni mogel dohiteti. In ko je krčmar že odrinil brod od kraja, se je sredi Lahinje pričel posmehovati vragu, ki je obstal na bregu:

»Četudi si vrag, ne dam se ti v pest! In zapomni si, da se na medveda ne gre s šilom!«

To je zakričal in še pokazal vragu mošnjo zlatnikov, ki jo je imel na brodu pred seboj, češ, le poglej, bratce iz pekla, tukajle je zlato, ampak zastonj se ti sline cede po njem...

Toda vraga je težko ukantiti! Ker je šantavec spoznal, da ga je krčmar ugnal in da sam ne more do njega, je zabrlizgal na prste in priklical svojo posestrimo — tatinsko srako. Sraka je zavreščala. In se zviška pognala na brod ter s kljunom pograbila mošnjo z zlatniki. Toda zlato je bilo le pretežko in mošnja je sredi pota zdrknila sraki iz kljuna ter padla — v vodo.

Krčmar si je zavihal rokave in hlačnice in — štrbunk! — se je z glavo naprej pognal v vodo. Toda premočno se je bil zaletel, zaril se je z glavo v blato na dnu reke in se zadušil...

Na bregu pa se je zasmejal navihani vrag in s krohotajočim glasom zamomljal:

»V vodi si dobil — v vodi si izgubil! Še ti ostani v vodi, goljufivec!«

Kadar je Lahinja v poletnih mesecih bistra, še dandanes postavajo Gradčani na mostu in zijajo v vodo, po tihem želeč, da bi zagledali na dnu Lahinje — mošnjo z zlatniki.